

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felca

ABONAMENTUL
Pentru particulari pe an 1000 lei.

SPIRITUL DEMOCRATIC AL BISERICII ORTODOXE

Regimul democratic instaurat din nou la cârma țării noastre prin acțiunea curajoasă dela 23 August 1944, a făcut ca în presa noastră bisericească să se scoată iarăși în evidență spiritul adânc democratic al Bisericii lui Hristos. S'a accentuat mereu, în ultimul timp, în această presă, că instituția divină întemeiată în lume de Fiul lui Dumnezeu, este și a fost întotdeauna o instituție adânc democratică, o instituție care îmbrățișează cu aceeași dragoste nepărtinitoare pe toți credincioșii săi și le împărtășește la toți, deopotrivă, harul său mântuitor.

Poate că pentru mulți această accentuare, mereu repetată, a spiritului democratic al Bisericii noastre, a dat anză la presupunerea că ea nu este altceva decât o atitudine de circumstanță, o fațetă de moment, care nu ar avea la spatele ei niciun temeliu mai adânc. Spre a înălțura o atare presupunere nedreaptă, este suficient să aruncăm privirile doar asupra câtorva aspecte din trecutul și prezentul acestei Biserici, aspecte cari prin însăși înfățișarea lor ne pot da convingerea că spiritul ei călăuzitor a fost întotdeauna adânc democratic.

Se știe de către toți, că învățătura descoperită lumii prin Fiul lui Dumnezeu, a fost chemarea la o viață nouă, adresată tuturor oamenilor, indiferent de neam, stare sau situație materială. Ba chiar am putea spune, că purtarea de grijă a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, s'a îndreptat, în primul rând, către toți năpăstuiții vieții, către toți aceia cari până la El nu s'au bucurat de nicio înțelegere sau atenție binevoitoare din partea mai marilor lor. Și orbii și șchiopii, și slăbănogii și îndrăciții, și văduvele și sărmanii, și copiii și sclavii, s'au bucurat deopotrivă de privirea și ajutorul Lui. N'a fost durere sufletească pe care să n'o înțeleagă, n'a fost suferință omenească pe care să n'o aline cu ajutorul Său dumnezeiesc. Fără

ca să facă deosebire între om și om, acest Fiul al lui Dumnezeu s'a aplecat cu o jertfelnicie ne mai întâlnită asupra tuturor nevoilor și suferințelor omului, le-a înțeles și le-a sprijinit, le-a ușurat și le-a tămăduit, iar când n'a găsit o altă cale de scăpare le-a luat asupra-și și „prin El noi toți ne-am vindecat”. Niciodată până la El, principiul iubirii față de om, care constituie de altfel esența democrației, n'a fost atât de exemplificat și atât de trăit în toată amploarea lui. Mai mult chiar, acest principiu a fost ridicat prin El la rangul de poruncă dumnezeiască, întărită în primul rând prin însăși exemplul vieții Lui. „Poruncă nouă vă dau: Să vă iubiți unul pe altul. Precum v'am iubit Eu pe voi, așa să vă iubiți și voi unul pe altul”, spunea Apostolilor Săi în cuvântarea de despărțire (In. 13, 34). Iar când vine la El învățătorul de lege ca să-l ispitească „care poruncă este mai mare în lege”, îi răspunde tot atât de răspicat: „Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău... Aceasta este întâia și cea mai mare poruncă. Iar a doua asemenea acesteia: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși”. (Mt. 22, 36—38).

Pe temelul acestei iubiri față de om, practică cu atâta dăruire de sine de întemeietorul ei, Biserica creștină a pus apoi în practică și celelalte idei sau lozinci pe cari vremurile de azi le scot în evidență atât de intens. Ideia de libertate și frățietate între oameni, înlăturarea pauperismului și a exploatării omului de către om, grija de cei săraci și bolnavi, sunt tot atâtea temeluri pe cari această Biserică a lui Hristos și-a clădit în decursul vremii toate înfăptuirile sale mai însemnate. Vânzarea averilor și întrebuintarea lor pentru ajutorarea celor sărmani, atât de des practică în primele veacuri creștine, înlăturarea sclaviei și înălțarea prestigiului familiei, creșterea celor dintâi spitale și instituții de binefacere, sunt atâtea și atâtea realizări prin cari Biserica

noastră și-a dovedit din plin spiritul democratic de care s'a lăsat animată în toate manifestările ei.

Dar nu numai atât. Acest spirit s'a manifestat în decursul vremii până și în formularea doctrinei sale și în statornicirea definitivă a organizației sale pământești. Când de pildă, în sânul celei dintâi Biserici creștine, s'au ivit neînțelegerile pe chestia valabilității legii mozaice și pentru creștini, nu singuraticii au fost aceia cari au decis și și-au impus voința lor, ci soborul apostolilor și al bătrânilor adunați la Ierusalim, pentru a decide unanim asupra acestei importante chestiuni de doctrină creștină. La fel, când în sânul aceleiași Biserici, s'au ivit ereziile veacurilor de mai târziu, tot conducătorii săi, ca reprezentanți impuțerniciți ai credincioșilor, s'au adunat în acele minunate soboare ecumenice, și aci, sub călăuză sfințitoare a Duhului Sfânt, au statornicit și au formulat de comun acord aproape întreaga doctrină a Bisericii lui Hristos. Niciodată nu s'a impus în trecut, în formularea acestei doctrine, părerea exclusivă a unui singur, ci întotdeauna aceasta a fost rezultatul voii al Bisericii întregi. Când apoi mai târziu, conducătorul Bisericii apusene a încercat să-și impună absolutismul vederilor sale în formularea acestei doctrine, Biserica din Răsărit a preferat mai bine să sângereze în unitatea ei, decât să renunțe la spiritul care o animase veacuri de-a-rândul în alcătuirea dogmelor sale, în conformitate cu spiritul practicat de Mântuitorul Hristos și de apostoli Săi.

Spiritul acesta, adânc democratic al Bisericii noastre, este tot atât de evident și în organizația ei. Nicăiri credincioșii n'au participat la conducerea treburilor obștești ca și în sânul Bisericii ortodoxe. Incepând dela alegerea celor șapte diaconi și continuând cu vremea soboarelor ecumenice, sau a celor particulare, această participare s'a manifestat întotdeauna în chip evident. În deosebi în Biserica noastră ortodoxă română, această participare și-a găsit în marele Mitropolit Andrei Baron de Șaguna, pe cel mai înțelept și vajnic exponent și legiferator al ei. Statutul organic, alcătuit de acest mare Ierarh și mai târziu actuala Lege de organizare a Bisericii ortodoxe române, formulată tot pe temeiul vederilor sale, sunt cele mai bune dovezi, că această Biserică s'a călăuzit și în acest domeniu al vieții sale, de același spirit inițiat de însăși Intemeietorul ei.

Pe temeiul acestor motive, această Biserică și astăzi, când în viața popoarelor cari o

alcătuiesc, începe să se manifesteze din nou acest spirit democratic, ea nu poate decât să-l apropie și să-l însoțiască, deoarece el este însăși spiritul ei de totdeauna.

Pr. D. TUDOR

Momentul sfințitor

S'a emis de către unii părerea, că cel mai însemnat moment din ziua de Duminică este acela de Duminică după masă. Nu am împărtășit această părere, dar nici n'am avut atunci posibilitatea de a o combate.

Aspectele și impresiile nevedite cî reala cunoaștere a trăirii din sat ne vor duce la concluzia că în ziua de Duminică momentul cel mai însemnat este momentul sfințitor la care trebuie să atrăși credincioșii, Duminica înainte de masă.

Fie că stă înfipt în dogoreala de câmpie, fie că se întinde pe o vale înflorită cu pomi roditori și scăldată în belșug, fie că se cațără pe vârful muntelui, îmbătat de ozon, satul nostru își are bisericuța lui înconjurată de casele oamenilor cum se cade. Cele două instituții, biserica și școala, le-a dat un stil de viață și un fel de a fi. Respectul zilei de Duminică intră în programul de trăire creștinească a poporului. Dar Duminica începe cu dangătul clopotului de vechernie, de Sâmbătă seara. Lucrul încetează mai de vreme. Și toate se pregătesc pentru Duminică, până și mâncarea. Duminică dimineața este pregătirea pentru a merge la Slujbă. Bătrânii și copiii merg mai repede. Ei asistă și la slujba utreniei. Copiii gospodăriei merg pentru ca să ajungă la Sfânta Liturghie. Ascultarea sfintei Liturghii, îndeplinirea prescripțiilor din ea, rostirea unei rugăciuni cu toată căldura sufletului a înălțat pe creștin la momentul sfințitor și i-a îmbrățit hrana duhovnicească pentru zilele de trudnică muncă pentru agonisirea celor trebuincioase trupului.

Dacă slujba Sfintei Liturghii a fost celebrată în atmosfera înălțătoare a însemnătății ei, dacă în momentul, când ni se cere să avem sus inimile, credincioșii pot răspunde sincer și sunt gata a striga toți: sufletul și gândul îl „avem îndreptat către Domnul“, atunci toți și-au împlinit datoria creștinească. Cu nimic nu se poate înlocui momentul sfințitor care este slujba Sfintei Liturghii. Ba mai mult chiar! Pentru credincios valorează mai mult Evanghelia cetită solemn, decât orice comentariu intercalat ca predică sau omilie. În cursul cetirii evangheliei se dă subiectul de meditație pentru întreaga slujbă pe care ceice vor pleca nu mai vreau să-l discute și luptă ca să-l trăiască.

Duminica după masă este începutul pregătirii de muncă. În anotimpul de iarnă și în post sunt bine-

venite întrunirile cu scop educativ la cari să conlucreze toți factorii de conducere. Hora satului nu trebuie să dispară. Este mai bine să se respecte această datină decât să lași tinerețelul fără supravegherea părinților.

Crainici ai unor vremi pașnice și liniștite, ce vor veni pe pământ, simțim îndatorirea de-a face din fiecare creștin un împreună stătător, pentru a transforma slujba cu momentele ei sfințitoare, într'un izvor de apă vie, din care gustând, să dorești a o avea veșnică alinare trupească și sufletească.

T. Herbeiu

Iubirea, condiție a perfecțiunii spirituale

Tot ce a ieșit din mâinele Creatorului, a fost bun și perfect.

Dacă felul cum a fost concepută și realizată lumea materială și ființele necugetătoare, a mulțumit pe Dumnezeu și L-a determinat, la sfârșitul fiecărei zile a hexameronului, să constate că tot ce a creiat până atunci a fost bun (Gen. 1, 17), cum trebuia să fi fost atunci omul, creiat după chipul și asemănarea Sa (Gen. 1, 27) și a cărui creație L-a determinat pe însuși Creatorul său să constate că ceea ce a făcut în ziua aceea — a șasea — a fost nu numai bun ci foarte bun (Gen. 1, 31)?! Desigur că gradul superlativ la care este pus aci adjectivul bun, vrea să ne arate ceva care întrece tot ce a fost până aci — lumină, stele, pământ, animale — cu cari nici nu se poate compara, tocmai din cauza superiorității sale, arată, cu alte cuvinte, ceva atot bun, ceva perfect, sau dacă voim, desăvârșit.

Omul a ieșit din mâinile Creatorului desăvârșit atât din punct de vedere fizic, cât mai ales intelectual și moral. Dovezi ne dă Geneza 1, 27; 1, 31; 2, 19; 2, 25.

Desăvârșirea lui Adam era naturală. El nu mai trebuia s'o câștige ci doar s'o mențină prin exercitarea facultăților sale spirituale și intelectuale în sensul în care și le-au exercitat o parte din îngeri, cari au reușit să-și mențină gradul de perfecțiune acordat de Dumnezeu. El n'a făcut nici atât, din contră, eticul din el s'a pervertit atrăgând după sine și fizicul și mai ales intelectul care și atunci, ca întotdeauna de altfel, a voit să fie mai presus de orice, a voit să înlocuiască pe Dumnezeu și să și-L supună, dar lumina ori cât ar fi de puternică și de lucitoare, nu se poate înțelege fără emițător așa și aici, prin faptul că a voit să pătrundă în domeniul și sfera de activitate a lui Dumnezeu, intelectul omului a fost redus, acoperit de întuneric și făcut pasibil greșelii. Fizicul a fost supus oboselii, boalei și morții. Iată deci cum omul desăvârșit, prin sumeția sa, a ajuns atât de departe de aceasta încât mii și mii de ani

a trebuit să orbecăiască prin întuneric, neștiind încotro să-și îndrepte pașii șovăelnici.

Tendența spre perfecțiune care i-a fost sădită de Dumnezeu în suflet, n'a dispărut, însă, complet. Ea s'a menținut, dar, omul n'avea nici o indicație, nici un model după care să se conducă, nici un itinerar pe care să-l urmeze, și nu știa care e condiția pe care trebuie s'o îndeplinească ca să devină perfect.

Dumnezeu l-a lăsat un timp, parcă, în părăsire, apoi i-a dat Legea a cărei împlinire îi acorda mântuirea, nu desăvârșirea însă.

La plinirea vremii i-a fost trimis omului tocmai ceea ce-i lipsea, modelul, care a venit, i-a dat indicații, i-a fixat itinerarul pe care trebuie să-l parcurgă și i-a pus condiția ce o are de îndeplinit ca să se apropie de desăvârșire.

Acel care a fixat toate aceste, el însuși fiind cel mai perfect model, a fost Iisus Hristos.

În predica Sa de pe munte arată cu atâta măiestrie cine sunt aceia cari vor putea fi desăvârșiți și deci fericiți în etern.

Ca să devini desăvârșit nu-i destul, cum am mai arătat, să îplinești Legea Veche, căreia Apostolul Neamurilor îi contestă, de altfel și puterea de mântuire (Galateni 2, 21) ci trebuie să ai credință și să îndeplinești multe și foarte grele condiții.

Tot în această predică, Mântuitorul expune clar cum trebuie să fie și ce trebuie să facă aceia cari doresc să fie fericiți adevărat desăvârșiți.

Cine va putea atinge perfecțiunea? Omul care va fi sărac cu duhul, care plânge, cel blând, cel ce flămânzește și însetoșează după dreptate, cel milosiv, cel curat cu inima, cel ce face pace, cel care va fi prigonit pentru dreptate, cel care va fi ocărit, urmărit și prigonit pentru Hristos (Mt. 5, 3-11).

Ce trebuie să facă acela care vrea să fie perfect? Acum se vede ce deosebire colosală există între Legea Veche a lui Moise și Legea Nouă a lui Iisus Hristos.

Dreptatea, adevărat executarea Legii, o îplineau fariseii Vechiului Testament literă de literă. Ce folos, însă, că numai de fața lumii. Deci cel ce vrea să fie desăvârșit să îplinească dreptatea mai mult ca ei, adevărat din convingere proprie și nu pentru alții (Mt. 5, 20).

Moise zicea: „Să nu ucizi“ —ucidere în actum (Exod. 20, 13). Iisus Hristos spune nu numai să nu ucizi, ci nici să nu te mănii pe semenul tău —ucidere în potentia (Mt. 5, 22).

Testamentul Vechiu te oprește dela desfrânare (Deut. 5, 13; Exod. 20, 14). Mântuitorul arată că intenția este egală cu fapta: „Eu, însă, vă spun vouă că oricine se uită la femeie, poftindu-o, a și desfrânat cu în ea inima sa“ (Mt. 5, 28).

În Legea Veche, desfacerea căsătoriei se făcea aproape după bunul plac al soțului (Deut. 24, 1):

Legea Nouă cunoaște un singur motiv pentru rupe-rea relațiilor conjugale dintre soț și soție: desfrânarea (Mt. 5, 32).

Jurământul era și este un mijloc eficace pentru dovedirea culpabilității cuiva. După Lege, jurământul strâmb era oprit (Lev. 19, 12; Exod. 20, 7), iar jurămintele în cari nu se invocă numele lui Iahve, nu erau obligatorii. Iisus Hristos arată că deși ar fi de dorit ca jurământul să nu mai fie de lipsă, totuși fiind încă necesar, trebuie să se țină nu numai cel făcut în numele lui Dumnezeu, ci orice fel de jurământ sau vot făcut (Mt. 5, 34 -37).

La Iudeii vechi judecata se făcea de către bătrâni, iar sentința se pronunța după clasică lege a talionului: „ochi pentru ochi și dinte pentru dinte“ (Deut. 19, 21; Exod. 21, 24; Lev. 24, 25), deci răzbunarea imediată. Câtă deosebire este între aceasta și cuvintele Domnului: „cui te lovește peste obrazul drept, întoarce-i și pe celalalt“ (Mt. 5, 39).

Ultima și cea mai evidentă deosebire între cele două legi este diversitatea de păreri referitoare la iubire. Testamentul Vechiu spune: „Să iubești pe aproapele tău“ (Lev. 19, 17), iar pe dușman poți să-l bați până la complectă sa nimicire (Deut. 7, 1; 23, 6). Mântuitorul adună într'un rezumat perfect toate cele expuse până aci, toate punctele cari constituie superioritatea Legii Sale față de cea mozaică, toate aceste căi cari duc spre perfecțiune și opune iubirii restrânse și urii Testamentului Vechiu, iubirea fără margini față de toți chiar și de vrăjmași: „iubiți pe vrăjmașii voștri“ (Mt. 5, 44). Aceasta — iubirea — este singura condiție pe care trebuie s'o împlinească cineva ca să devină perfect, singura cale care duce spre fericire, spre perfecțiune.

Intr'adevăr ce deosebire mai mare trebuie ca între ură și iubire, și Legea Noului Testament toată este iubire, Dumnezeu însuși fiind iubire (I Ioan 4, 8).

Să analizăm cele expuse până aci, să le raportăm pe toate la această condiție și să vedem dacă sunt sau nu în deplină concordanță cu ea.

Ca să fii desăvârșit trebuie să împlinești dreptatea mai mult decât fariseii, or „dragostea nu se bucură de nedreptate“ (I Cor. 13, 6), ea este ținta poruncilor (I, Tim. 1, 5); ea este să umblăm după poruncile lui Dumnezeu (II Ioan 1, 6), este împlinirea Legii (Rom. 13, 10); împlinind Legea săvârșești dreptatea, deci la baza dreptății stă iubirea.

Uciderea și mânia izvorăsc din ură. Iubirea este tocmai contrarul acesteia, ea nu face rău aproapelui (Rom. 13, 10), nu pizmăște, iubirea nu se aprinde de mânie, din contră, ea este plină de bunătațe (I Cor. 13, 4-5).

Dacă ai iubire și considerație față de soția semenului tău, sau de orice femeie în genere, nu poți să păcătuiești cu ea căci zice Sf. Ap. Petru în prima sa epistolă: „De aceea, et se miră că voi nu mai

alergați cu ei în aceeaș revărsare a desfrâului și vă hulesc“, ca apoi să adauge „țineți din răspuseri la dragostea dintre voi pentrucă ea acopere o sumedenie de păcate (I Petru 4, 4, 8).

Poate oare soțul care-și iubește soția să se despartă de ea, sau poate aceasta, dacă-și iubește soțul, să desfrâneze cu altul? Desigur că nu. Ap. Pavel îndeamnă stăruitor pe soții să asculte de soțul lor. (Col. 3, 18) iar pe aceștia să-și iubească soțiile și ca să se poată face toate acestea, trebuie ca omul să se îmbrace în iubire care este legătura desăvârșirii (Col. 3, 14).

Am amintit că Legea Nouă preferă pronunțarea sinceră a adevărului așa încât să nu mai fie nevoie de jurământ pentrucă cel ce-și iubește semenul nu-l va minți, căci „dragostea se bucură de adevăr“, ea crede totul, nu caută ale sale, nu se laudă, nu se trufeste (I Cor. 13, 4-7).

Legii drastice a talionului i se opune, în Noul Testament, iubirea. Intr'adevăr, acel care iubește nu ucide, nu rănește sau lovește pe acel pe care îl iubește, iar acesta, dacă este pătruns de dragoste, nu reacționează, ci iartă, căci „iubirea este îndelung răbdătoare“ (I Cor. 13, 4), ea nu pune la socoteală răul, ci suferă toate.

Iată deci cum iubirea este singura cale spre perfecțiune căci dacă iubești nu poți comite răul ci faci numai și numai binele, or făcând binele încet, te apropii de Binele Suprem, Dumnezeu, care este perfect, deci te apropii de perfecțiune. Indemnul Mântuitorului „Fiți desăvârșiți precum și Tatăl vostru cel ceresc desăvârșit este“ (Mt. 5, 48), îl putem urma numai având iubire nețărmurită față de dușman, aproapele nostru și față de Dumnezeu care însuși este iubire (I Ioan 4, 8). Chiar logicește cugetând, nu ne putem imagina cum s'ar putea atinge perfecțiunea, Dumnezeu, care este iubire, fără aceasta.

Singura cale care intrunește în sine, în mod fericit, toate condițiile perfecțiunii este iubirea, ea fiind porunca cea mai mare a Legii celei Nouă: „Să iubești pre Domnul Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău; iar pe aproapele tău ca pre tine însuși“. (Mt. 22, 37, 39).

Ilie Gh. Crișan

Păstorul de suflete cu zel apostolesc

(după Dr. Cramer V. trad. de Szanyi F.)

Primejdiile împreunate cu spovedania

Pentru păstorul de suflete cu zel apostolesc adevărata primejdie, împreună cu spovedania, n'o constituie mărturisirea păcatelor oprite prin porunca a VII-a, precum o cred aceasta unii. Intru cât duhovnicul cu zel apostolesc are voință puternică și n'o-

înfrânta de a păstra virtutea celei mai curate sfințenii, ba chiar întrebuițează, din abundență, mijloacele care sunt chemate a servi acest scop, ca de pildă rugăciunea, apoi având în vedere că și sfințenia locului și a lucrului pe care-l săvârșește încă ascunde în sine oarecare putere ocrotitoare, rezultă că astfel de mărturisiri nu pot deștepta întrânsul decât dispreț și compătimire și nicidecât prilej de a cădea în ispită.

Spovedania numai atunci ar putea deveni primejioasă pentru duhovnic, dacă el, în urma vieții sale nedemne, în urma neglijerii exercițiilor și a agendelor sale pastorale, în urma felului de viațuire necumpătată, ar fi început deja să se clatine. În acest caz, astfel de mărturisiri, ușor ar putea să deie hrană focului care, deja, arde întrânsul și i-ar servi ca prilej pentru păcătuire. Mai mare primejdie îl amenință pe duhovnic atunci, când activitatea duhovnicească îl aduce în legătură, mai apropiată, cu persoane feminine. Primejdia alipirii nepermisă față de dănsule îl amenință, în asemenea cazuri.

Femeile tinere, de preferință, își aleg duhovnic tiner mai cu seamă pe acela a cărui cucernicie e îndeobște cunoscută. Deși lucrul acesta poate să provină dintr'o anumită pornire naturală, totuși nu trebuie socotit necondiționat, ca lucru rău. O astfel de ținută poate să aibe pentru preot și o latură bună. I se oferă prilej să oprească astfel de persoane dela diferite poticniri ce sunt împreunate cu vârsta tinereții, le poate îndemna la primirea deasă a sfințelor taine, la cercetarea sfințelor slujbe și în general, poate cultiva în ele sentimentul religios.

Și chiar, dacă la început, lucrarea n'ar fi scutită de oarecare amestec cu cele firești, totuși, prin tratamentul înțelept al duhovnicului și în urma efectului binecuvântat al faptei, încetul cu încetul, se va face văzut aurul curat al adevăratei cucernicii. E o mare norocire dacă astfel de persoane pot avea parte de un duhovnic cu zel apostolesc. Acesta, nu numai că nu va revanșa alipirea aceasta exagerată a penitențelor săi, ci, mai vărtos, va înconjura-o, se va sili s'o îndrume într'o direcție sfântă cerească, și să câștige sufletele pentru Dumnezeu. În afară de asta, mai are în vedere și paralizarea primejdiei ce poate să vină asupra lui din acest contact desordonat.

Păstorul de suflete cu zel apostolesc nu se amăgește cu aceea că pentru el n'ar exista astfel de primejdii, căci acestea există într'adevăr și pentru cel mai destoinic dintre preoți. Primejdia aceasta cu atât e mai mare, cu cât penitenții sunt mai susceptibili față de influența lui, cu cât se supun mai bine orânduieilor lui și îi urmează sfatul, cu cât sunt mai înfocați pentru viața desăvârșită și, ce-i mai mult, cu cât sunt mai demni de iubire și cu cât sunt binecuvântați de Dumnezeu cu calități sufletești mai frumoase și cu exterior atrăgător și plăcut.

Cât de ușor se poate transforma acum, încetul cu încetul, într'o alipire desordonată, acea stimă și iubire care, la început, era îndreptățită și ireproșabilă și cât de ușor se poate furișa în inimă.

Și dacă sentimentul acesta, în loc să fie înăbușit, este alimentat, atunci pe sfințenia preotului se produce o pată, care, încetul cu încetul, omăără duhul preotesco, ofilește zelul pastoral și poate să atragă după sine urmările cele mai deplorabile.

De aceea păstorul de suflete cu zel apostolesc are în vedere, în privința aceasta, următoarele:

Nu desconsideră și nici nu uită primejdia, ci recunoscând, cu umilință, slăbiciunea naturii omenesti, grijește și se roagă neconținut. Se gândește ce mare contrazicere ar fi dacă un preot cu o chemare atât de aproape de Dumnezeu, înzestrat cu o putere și chemare atât de sublimă, ar cădea atât de adânc. Se gândește ce nemernicii sunt bucuriile ce provin din astfel de cunoștințe cu femeile, bucurii trecătoare și amărate prin atâtea muștrări de conștiință, în comparație cu paguba ce o are preotul în ceea ce privește fericirea și mântuirea sa; în comparație cu zbuciumările chinuitoare ale inimii sale; în comparație cu răul care provine de acolo că se împuținează, ori lipsește de tot binecuvântarea pe care preotul bun, prin activitatea sa, prin rugăciune și prin pilda vieții sale o răspândește în jurul său, în comparație cu pagubele cele mari ce se ivesc, în urma neîmplinirii cum se cuvine, sau a neglijerii agendelor sale și în fine în comparație cu teribila primejdie a osândei celei vecinice.

Smulge din sufletul său, cu rădăcină cu tot, orice pornire spre astfel de alipire, îndată ce se ivește și se ferește de tot ce-ar putea s'o nutrească. Din pricina aceasta, nu permite ca astfel de persoane să steie mult la spovedanie, nu permite să-l cerceteze încontinuu, iar dacă cercetarea ar fi motivată, isprăvește repede cu ele. Inconjură orice intimitate când vine în contact cu anumite persoane. De toate acestea se ține, cu strictețe, chiar și atunci, când din pricina aceasta, ar trebui să jertfească în favorul sufletelor mari avantajii personale.

Dacă eventual s'ar afla și persoane de acestea, cari s'ar alipi de dânsul, cu patimă înfocată și încăpătinată, le trimite la alt duhovnic, fără să mai țină seamă de plângerea respectivilor și nici la glasul naturii sale, căci „dacă mâna sau piciorul tău te smintește...” (Mt. 18, 8-9).

Prin urmare, duhovnicul, având în vedere toate acestea, cultivă și desvoltă în sine, cu zel îndoit, adevăratul duh preotesco, prin rugăciune, meditație, cultivarea științelor sfințe, prin abatere dela distracții răpitoare de timp, prin muncă, cumpătare și abnegație. În afară de grația divină, numai în acestea va afla scut împotriva rătăcirilor schițate, în cele de mai sus.

Cărți

Pr. I. Firca: COSMOGONIA BIBLICĂ ȘI TEORIILE ȘTIINȚIFICE, partea I-a, Caransebeș, 1943, pag. 270.

Pr. I. Firca a publicat o serie de studii cu titlul: „Cosmogonia biblică și teoriile științifice”, în „Foaia Diecezana” din Caransebeș. Ele au fost adunate într'un volum special al „Bibliotecii religioase morale”, Nr. 34—35, formând astfel un tot unitar.

Problema ce o tratează e dintre cele mai însemnate și foarte mult discutată: Știința și Religia.

Pr. I. Firca, fiind bine pregătit în această materie, având licența în teologie și științe naturale, — cu Sf. Scriptură în mână și cu datele științei ultime, stabilește raportul dintre ele — raport armonios, care se poate observa din lectura primelor pagini a lucrării bine documentate, utilizând o bibliografie variată, atât în ceea ce privește latura teologică, cât și cea științifică.

Autorul uneori arată greșelile ce s'au făcut și dintr'o parte și de alta.

Credința și Știința sunt două domenii cari nu se exclud — credința și rațiunea „nu se pot înlătura, ci rămân deplin stăpâne în domeniul propriu, prin armonica lor conlucrare și întregire” (pp. 33—34).

Științele defilează pe rând cu toți reprezentanții lor iluștri, dovedind adevărurile eterne ale vieții și puterea Creatorului suprem. Claude Bernard, marele fiziolog francez, om de știință pozitivă și deschizător de drumuri noi, spune; că: „Teoriile și adevărurile științifice, nefiind adevărul nestrămutat, trebuie să fi totdeauna gata să le părăsești, să le modifice, de îndată ce ele nu reprezintă adevărul” (p. 91).

Toate ipotezele și teoriile științifice Pr. I. Firca le discută, menținându-se în cadrul obiectivității, aducând nenumărate exemple din domeniul științelor naturale și din alte științe pozitive. Mărturisirile triste ale savanților, sunt mărturii vii ale credinței neșovăelnice în Dumnezeu, se poate spune, că: „marii oameni de știință l-au descoperit pe Dumnezeu în prelungirea directă a preocupărilor lor științifice, iar pe de alta, că slujitorii consacrați ai Bisericilor, episcopi, călugări și abați au adus contribuțiuni de netăgăduită valoare științelor pozitive”:

Copernic, fizicianul Mariotte, Haüy, părintele cristalografiei, Abatele Picard, Secchi, Nollet, Mendel, Abatele Moreaux etc. (pp. 132—133).

Pr. I. Firca, ajunge la concluzia asupra raportului dintre religie și știință, că omul de știință nu ajunge la conflict real cu teologul, domeniile lor fiind separate; din contră, preocupările unuia și a celuilalt se pot foarte bine întregi, permițând o vedere de ansamblu (p. 165).

În cap. al II-lea tratează, „raportul dintre cos-

mogonia mozaică și cosmogoniile popoarelor din antichitate”, despre problema originii lumii în religii comparate: concepțiile raționaliste, superioritatea cosmogoniei mozaice, miturile babilonene și Biblia. Teoria împrumuturilor ș. a.

Cap. III. Inceputul. Cel dintâi verset al Genezei biblice, păreri în legătură cu originea lumii, începutul lumii coincide cu începutul timpului ș. a.

Am amintit numai câteva din problemele discutate de Pr. I. Firca, ele au o legătură cauzală și toate ne duc la concluzia creațiunii divine a lumii. Studiul Pr. I. Firca, e valoros din toate punctele de vedere, el poartă pecetea teologului și a omului de știință, e scrisă cu claritate, și cu mult entuziasm, de aceea o recomandăm tuturor doritorilor de a cunoaște raporturile dintre Religie și Știință.

Prof. C. Rudneanu

Informațiuni

= † P. SF. SA EPISCOPUL Dr. VASILE STAN
Vineri dimineața în 13 Aprilie a. c. a încetat din viață la locuința Sa din Sibiu, Prea Sfințitul Episcop al Maramureșului Dr. Vasile Stan, în vârstă de 70 de ani.

După ce își purtase vreme de 4 ani durerea pentru suferințele turmei duhovnicești rămasă sub crotopire străină, de Crăciunul anului 1944 se dusesese, cu toată vârsta înaintată să ducă mângăiere fiilor eliberați. Dar o boală nemiloasă care-l chinuia de mai mulți ani, l-a făcut să revină pe câțiva vreme iarăși la Sibiu unde și-a petrecut viața și și-a dat prețioasa contribuție de muncă pe ogorul Bisericii. Presimțea parcă apropiatul sfârșit. Iar acesta a și sosit acum, umplând de regrete pe toți cari au cunoscut sufletul blând al P. S. Sale.

Dumnezeu să-L odihnească în corturile dreptilor.

= SĂRBĂTOAREA SF. M. MUCENIC GHEORGHE, căzând în anul acesta într'o zi pentru care Tipiconul nu prevede rânduiala de urmat, aducem la cunoștința c. frați preoți următoarele: În dimineața zilei se va sluji Utrenia, Ceasurile și Liturghia Darurilor mai înainte sfințite. La ceasuri se va intercala și troparul sfântului iar la sf. Liturghie se va face ieșirea cu sf. Evanghelie și se va ceti pericopa sărbătorii.

= MISIUNI RELIGIOASE ÎN MACEA. Cercul religios Curtici prezidat de părintele Z. Brădean, a organizat pentru săptămâna a 4-a din post misiuni, în zilele de 13, 14 și 15 Aprilie, în parohia Macea.

Vineri, 13 Aprilie s'a ținut predică pentru copii de către păr. T. Mihiț, apoi spovedirea tuturor elevilor școalelor primare din loc.

Sâmbătă dimineața s'a servit sf. Liturghie, urmând cuminecarea elevilor, când a cuvântat păr. Z.

Brădean, iar la Maslul oficiat de soborul preoțesc format din Iul. Lorinț, Z. Brădean, Gh. Curtuțiu, Tr. Magoș și T. Mihiț a cuvântat pâr. Lorinț, despre însemnătatea sf. Taine.

La vecernie s'au spovedit o seamă de credincioși, iar la Denie au participat și părinții Ic. Stavr. Caius Turicu și diaconul Simion Moleriu, sosiți din centru.

Duminecă, sf. Liturghie a fost oficiată de soborul compus din Ic. Stavr. Caius Turicu, Iul. Lorinț, Z. Brădean, Gh. Curtuțiu, A. Leucean și diaconul S. Moleriu. A predicat pâr. C. Turicu despre „Credință și cruce”. După sf. Liturghie s'a oficiat parastas pentru eroi, când a ținut o alocuție pâr. Z. Brădean.

Au dat concursul armonios ansamblul copiilor condus de părintele T. Mihiț și corul bărbătesc, condus de harnicul învățător I. Văcaru.

După masă s'a ținut programul școlii de Duminecă, în cadrul căruia au luat cuvântul părinții Z. Brădean și C. Turicu, iar elevii dela grădinița de copii de sub conducerea D-nei Văcaru și cei dela școala supraprimară, au recitat poezii religioase. Părintele T. Mihiț mulțumește celor cari au dat concursul la aceste misiuni religioase și roagă pe Dumnezeu ca sămânța semănată, să aducă rod înșutit.

Tot aici amintim că membrii cercului religios au fost invitați la înmormântarea bunului creștin și dăruitor Iosif Stiubei, care a fost parentat de către pâr. C. Turicu. Mulțimea participanților între cari am remarcat o seamă de sectari, a rămas profund impresionată de frumusețea cultului și de măreția învățăturilor legii noastre ortodoxe. S. M.

= ANUNȚ. Librăria Diecezană din Arad anunță epitropiile parohiale, că i-a sosit o cantitate redusă de tărâie și smirnă.

Școala de Duminecă

17. Program pentru Duminecă 29 Aprilie 1945.

1. *Rugăciune*: Doamne și Stăpânul vieții mele...
2. *Cântare comună*: Acestea zice Domnul...
- 3-4. *Cettea Evanghellei*: (Ioan 12, 1-18) și *Apostolului zilei* (Filipeni 4, 4-9) cu tâlcuire.
5. *Cântare comună*: Ziua Invierii... (70. Cânt. rel. pg. 30).
6. *Cetire din V. T.*: David prăznuiește aducerea chivotului. (II. Imp. c. 6).
7. *Povește morale*: Iov învinovățit de fățarnicie. (Iov c. 11).
8. *Intercalări*: (Poezii rel. etc.).
9. *Cântare comună*: Hristos a înviat din morți. (70. Cânt. rel. pg. 29).
10. *Rugăciune*: Dumnezeu, cel mare și laudat... (Liturghier pg. 178).

A.

Nr 1310 1945

Comunicate

Comunicăm în copie ordinul On. Minister al Cultelor, Direcția Cabinetului, Nr. 542 din 31 Martie 1945, pentru executare.

Raportul cerut prin acest ordin se va înainta oficiilor protopopești până la data de 10 Mai a. c. iar P. C. Pâr. protopopi le vor înainta, cu talou rezumativ, până la data de 20 Maiu 1945.

„Potrivit vremurilor actuale, când străduințele tuturor urmează să fie îndrumate către realizări cu efect practic salutar pentru întregul neam, Ministrul Cultelor găsește necesar că este o datorie imperioasă din partea tuturor Chiriariilor, Șefilor tuturor Cultelor și a slujitorilor Altarelor, să contribuie prin prezența, fapta și îndemnul lor la campania de însămânțare inaugurată de Guvern, ca nicio palmă de pământ să nu rămână neînsămânțată.

În acest scop, Ministerul Cultelor roagă stăruitor pe toți Înalții Chiriari și pe Șefii tuturor Cultelor să dispună ca slujitorii altarelor, prin autoritatea lor spirituală, prin cuvântul și prin prezența lor în mijlocul sătenilor, să înlesnească aplicarea reformei agrare, căutând să înlăture orice vrajbă s'ar ivi cu ocazia împărțirii pământurilor și supraveghind ca această împărțire să se facă în conformitate cu dispozițiunile legii și înțelegere între frați.

Tot odată sufletul nou de viață în care trebuie să respire orice cetățean conștient, fiind întemeiat pe pace și nouă înțelegere între toți locuitorii Țării, slujitorii tuturor Cultelor sunt datori să combată prin exemplu și cuvântări ideile șovine și să propovăduiască numai ideia de dragoste și de înfrățire între semeni.

Ministerul roagă, pe această cale, autoritățile bisericești să verifice la fața locului toată activitatea pastorală și omiletică a slujitorilor altarelor, în așa fel, încât Bisericile să devină adevărate locașuri de lămurire și de orientare publică în slujba întregului popor.

Ținem să vă aducem la cunoștință, iarăși, că ziua de 1 Mai, fiind Ziua Muncii, în care se încadrează muncitorimea liberă a tuturor popoarelor democratice, urmează să fie sărbătorită cu un fast deosebit, prin cuvântări și conferințe rostite și de slujitorii altarelor în care vor accentua pe lângă ideile de muncă, și pe aceia de adevărata libertate, prin crearea unui regim cu adevărat democratic și liber pentru toată lumea.

Ministerul Cultelor roagă pe Înalții Prelați și pe Șefii tuturor Cultelor din Țară, să pună în vedere slujitorilor Altarelor că sunt îndatorați să înainteze Ministerului, pe cale ierarhică rapoarte amănunțite cu caracter statistic asupra celor realizate în sensul

dispozițiilor din prezenta circulară, semnalând atât dificultățile întâmpinate, pentru a se lua măsurile de îndreptare, cât și realizările obținute, pentru ca să fie date ca exemplu tuturor“.

Arad, 13 Aprilie 1945.

Consiliul eparhial.

Nr. 1471/1945.

Prin Legea Nr. 244/1945 publicată în Monitorul Oficial Nr. 76 din 1 Aprilie 1945, s'au adus modificări la Legea timbrului, încât, cu începere dela 1 Aprilie a. c. taxele de timbru s'au majorat astfel:

a) *Facturile*: se vor timbra cu 20% (la mie) în timbru de facturi, plus impozitul proporțional urcat dela 1.70% la 2%.

Impozitul proporțional de 2% se va percepe prin viză la Administrația Financiară, sau Percepțiile locale, dela valoarea de 100.000 Lei (în loc de 30.000 Lei).

b) *Timbru fix de comandă*: până la valoarea de 5000 Lei, a fost urcat dela 80 Lei la 120 Lei; dela 5001 Lei în sus, comanda se timbrează cu 240 Lei (în loc de 160 Lei).

c) *Cererile* sau petițiunile adresate autorităților vor avea un timbru de 60 Lei, în loc de 40 Lei.

d) *CertIFICATELE*: vor fi timbrate cu 120 Lei, în loc de 60 Lei.

e) *Contractele de închiriere*: se timbrează cu 4 „.

f) *Contractele de serviciu*, scrise sau verbale, până la 30.000 Lei lunar sunt scutite de impozitul proporțional. Peste această sumă se percepe 2%.

Referitor la timbrarea **Chitanțelor** menționăm, că rămâne în vigoare, fără nici o nouă majorare, tariful publicat în comunicatul nostru Nr. 1012/1945. (Bis. și Școala Nr. 14, din I. IV. 1945).

Arad, 18 Aprilie 1945.

† ANDREI

Episcop.

Pavel Dabu

Șeful serv. de control și verificare

Grupul de inițiativă pentru constituirea „Uniunii preoților democrați” Secția Arad.

Comunicat

— Credincioasă tradiției sale de cea mai curată democrație, în aceste vremuri de mari prefaceri sociale, când orientarea omenirii tinde tocmai spre instaurarea acestei democrații integrale, Biserica noastră cu slujitorii ei nu poate rămâne înafară de a-

ceste năzuinți. Dacă ar face-o s'ar îndepărta dela menirea ei, care după învățătura Mântuitorului este tocmai propovăduirea cu gândul, cu vorba și cu fapta a principiilor de bază a creștinismului: libertatea, frățietatea, egalitatea, prin iubirea aproapelui.

Conștienți de marea răspundere pe care chemarea noastră sacerdotală și misionară o așează în aceste vremuri pe umerii noștri, un număr de slujitori ai Bisericii în frunte cu Păr. Ministru Burducea, s'au constituit în capitală, în „Uniunea preoților democrați”. Facem pe această cale un

A P E L

către slujitorii altarelor din Eparhia Aradului, invitându-i să participe la întrunirea ce va avea loc *Marți 24 Aprilie* a. c. orele 10 a. m. în sala de ședințe a parohiei — lângă Catedrală, — pentru constituirea secției Arad a Uniunii preoților democrați.

Arad, la 19 Aprilie 1945.

Prot. Viorel Mihuțiu,
preș. Asoc. Cler. secția Arad.

Prot. Sava Tr. Seculin,
consilier eparhial.

Dr. N. Popovici,
rect. Acad. Teol.

Prot. E. Căpitan,
consilier eparhial.

Asociația A. Șaguna a Clerului ort. rom. din Arad, Secția Arad.

Nr. 3—1945.

Convocare

Prin aceasta se convoacă Adunarea generală extraordinară a Secției, pentru ziua de *Vineri 11 Mai 1945*, la orele 9 a. m. cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Chemarea Duhului Sf. oficiată la Catedrală orele 8 a. m.
2. Deschiderea Adunării.
3. Constituirea în Sindicat a Clerului Eparhial.
4. Propuneri.

Frații Preoți care prevăd că nu vor putea participa la Adunare și doresc să fie membri ai Sindicatului, să-și trimită adesiunea în scris — din timp — pe adresa președintelui Secției, Str. Gojdu Nr. 2.

Arad, 18 Aprilie 1945.

Prot. Viorel Mihuțiu
președ. Secției.